

RÅDETS FÖRORDNING OM FASTSTÄLLANDE AV EN RAM FÖR ATT PÅSKYNDA UT-
BYGGNADEN AV FÖRNYBAR ENERGI (EU) 2022/2577

Tillämpningsanvisning för myndigheter

Arbets- och näringsministeriet och miljöministeriet
30.8.2023

Innehåll

1 Inledning	1
2 Syfte och tillämpningsområde	2
3 Definitioner	6
4 Övervägande allmänintresse (artikel 3)	7
5 Tidsfrister för tillståndsförfarandet och beräkning av dem.....	10
5.1 Tidsfrister för olika projekt	10
5.2 Beräkning av tidsfrist	11
5.3 Påskyndat tillståndsförfarande för installation av solenergiutrustning (artikel 4)	14
5.4 Uppgradering av kraftverk för förnybar energi (artikel 5).....	14
5.5 Påskyndande av tillståndsförfarandet för projekt för förnybar energi och för tillhörande nätinfrastruktur som krävs för att integrera förnybar energi i systemet (artikel 6).....	15
5.6 Påskyndad utbyggnad av värmepumpar (artikel 7).....	16
6 Översyn (artikel 9)	16
7 Ikraftträdande och tillämpning (artikel 10)	16

1 Inledning

I denna tillämpningsanvisning behandlas rådets förordning om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi (EU) 2022/2577 (nedan "förordning") vars giltighet är tidsbegränsad. Med förordningen fastställs tidsfrister för tillståndsförfaranden som gäller vissa projekt för förnybar energi (solenergiutrustning, värmepumpar och projekt för uppgradering av kraftverk för förnybar energi). Dessutom reglerar förordningen hur projekt för förnybar energi anses vara av övervägande allmänintresse. Tillämpningsanvisningen är riktad till myndigheter som behandlar miljökonsekvensbedömnings- och tillståndsärenden som gäller förnybar energi.

Rysslands anfallskrig mot Ukraina, den geopolitiska situationen och höga energipriser har stärkt behovet av att påskynda energieffektivitetsåtgärder samt införandet av förnybar energi i unionen, så att man i EU kan avstå från användningen av ryska fossila bränslen. På grund av den förvärrade energikrisen ansåg Europeiska kommissionen i november 2022 att det är nödvändigt att föreslå nya åtgärder för att snabbt påskynda införandet av förnybar energi. Europeiska unionens råd behandlade förordningen den 19 december 2022 på energiministrarnas möte. Förordningen antogs i skriftligt förfarande den 22 december 2022 och den trädde i kraft den 30 december 2022. Förordningen är i kraft i 18 månader fram till den 30 juni 2024. Den tillämpas direkt i medlemsstaterna, vilket betyder att dess ikraftträdande eller tillämpning inte förutsätter separata åtgärder i Finland.

Enligt förordningen ska planering, uppförande och drift av anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor samt deras anslutning till nätet, antas vara av övervägande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet vid avvägningen av rättsliga intressen i det enskilda fallet, vid tillämpning av habitatdirektivet, fågeldirektivet och vattenramdirektivet.

Medlemsstaterna ges i förordningen möjligheten att begränsa tillämpningen av principen om övervägande allmänintresse samt att utesluta vissa områden eller konstruktioner från förordningens bestämmelser av skäl som rör skydd av det kulturella arvet. I detta skede anser inte Finland att det finns något behov av att föreskriva om sådana begränsningar.

Dessutom föreskrivs i förordningen om tidsfrister för vissa projekt för förnybar energi. Tidsfristerna gäller tillståndsförfaranden för solenergiutrustning och värmepumpar samt tillståndsförfaranden för uppgraderingsprojekt som ökar kapaciteten i befintliga kraftverk för förnybar energi. Förordningen tillämpas på tillståndsförfaranden som inleds under dess giltighetstid. Vad gäller eventuellt miljökonsekvensbedömningsförfarande (MKB-förfarande) inräknas i tidsfristen

även den tid som används till att höra miljökonsekvensbeskrivningen och utarbeta en motiverad slutsats.

Definitionen av tillståndsförfarande skiljer sig i förordningen något från definitionen i direktivet om förnybar energi (2018/2001, nedan också RED II)¹ och beräkningen av tidsfrister skiljer sig från beräkningen av tidsfrister enligt lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi (1145/2020, nedan också lagen om FE-tillståndsförfaranden). Förordningen tillämpas som sådan och den ändrar inte giltigheten av bestämmelserna i lagen om FE-tillståndsförfaranden. Därmed ska båda författningar tillämpas parallellt.

Med denna anvisning ger arbets- och näringsministeriet (ANM) och miljöministeriet (MM) instruktioner till behöriga myndigheter om tillämpning av förordningen. Denna anvisning är en uppdaterad version av den ursprungliga anvisningen som gavs ut den 8 februari 2023. Uppdateringarna gäller framförallt den nya naturvårdslagen som trädde i kraft den 1 juni 2023 samt situationen för nationella författningsprojekt. Dessutom har det gjorts några små preciseringar.

Länk till förordningen: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2577/oj>

2 Syfte och tillämpningsområde

Förordningen fastställer tillfälliga regler som påskyndar det tillståndsförfarande som tillämpas på produktion av energi från förnybara energikällor. Förordningen tillämpas på tillståndsförfaranden för produktionsanläggningar för produktion av förnybar energi och vars startdatum infaller inom förordningens tillämpningsperiod (30.12.2022–30.6.2024). Förordningen ger medlemsstaterna möjligheten att besluta om de också ska tillämpa den på pågående tillståndsförfaranden eller endast på förfaranden som inleds under förordningens tillämpningsperiod. I Finland tillämpas förordningen endast på tillståndsförfaranden som inleds under förordningens tillämpningsperiod.

Förordningens artikel 3 behandlar statusen för anläggningar för förnybar energi som projekt som är av övervägande allmänintresse. Artikel 3 omfattar alla produktionstekniker för förnybar energi. Artikel 4 gäller tillståndsförfaranden för solenergiprojekt. Artikel 5 handlar om tillståndsförfaranden för ändringsprojekt som ökar kapaciteten i kraftverk för förnybar energi (uppgradering) inklusive hörandet om miljökonsekvensbeskrivning inom MKB-förfaran-

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (omarbetning).

det och utarbetandet av en motiverad slutsats. Artikel 5 omfattar alla produktions tekniker för förnybar energi. Artikel 6 gäller tillståndsförfaranden för värmepumpprojekt.

Förordningens definition av tillståndsförfarande är central för tillämpningsområdet, eftersom den de facto definierar i vilka processer förordningen tillämpas. I artikel 2 är definitionen av tillståndsförfarande uppdelad i två delar:

- vilka förfaranden som ingår (a)
- hur förfarandets början och slut definieras tidsmässigt (b).

Definitionen av tillståndsförfarandet motsvarar i övrigt tillämpningsområdet enligt artikel 16 i RED II, förutom att till skillnad från RED II omfattar förordningen även en del av MKB-förfarandet, tillstånd som gäller nätanslutningar samt energilagringssystem som är samlokaliserade med produktionsanläggningen. Artikel 16 i RED II gäller organisation av tillståndsförfaranden och deras varaktighet, och den har genomförts i Finland med lagen om FE-tillståndsförfaranden. När lagen utarbetades granskades vilka nationella förfaranden som hör till tillämpningsområdet av artikel 16 i RED II. Förfaranden i fråga är i praktiken desamma som de förfaranden som omfattas av tidsfristerna enligt 9 § i lagen om FE-tillståndsförfaranden.² Eftersom tillämpningsområdet för artikel 16 i RED II motsvarar förfaranden i 9 § i lagen om FE-tillståndsförfaranden, **ska förordningens tillståndsförfaranden nationellt anse omfatta förfaranden i 9 § i lagen om FE-tillståndsförfaranden, utökat med miljökonsekvensbeskrivningsskedet enligt MKB-förfarandet.** Det är emellertid bara fråga om samma förfaranden – själva innehållet i tidsfristregleringen är anorlunda i förordningen och lagen om FE-tillståndsförfaranden.

De tillståndsförfaranden och andra förfaranden som förordningen tillämpas på är:

Förfarande	Rättslig grund	Behörig myndighet
Miljö tillstånd	Miljöskyddslagen (527/2014), 27 §	Regionförvaltningsverket (RFV), kommunens miljö- vårdsmyndighet
Tillstånd enligt vattenlagen	Vattenlagen (587/2011), 3 kap. 2–3 §	RFV
Avvikelse från skydd av typer av vattennatur	Vattenlagen (587/2011), 2 kap. 11 §	RFV
Förfaranden som gäller beviljande av nyttjanderätt, om de behandlas i	Vattenlagen (587/2011), 2 kap. 12–14 §	RFV

² I fråga om innehållet i artikel 16 (elektronisk kommunikation och förfarandehandbok) kom man fram till ett nationellt mer omfattande tillämpningsområde än i artikel 16.

Förfarande	Rättslig grund	Behörig myndighet
samband med ett tillståndsförfarande enligt 3 kap. 2 eller 3 §		
Avvikelse från skydd av naturtyper	Naturvårdslagen (9/2023, NVL), 66 §	Närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM-centralen)
Tillstånd att rubba en fast fornlämning	Lagen om fornminnen (295/1963), 11 §	Museiverket
Hanterings- och upplagringstillstånd	Lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005), 23 §	Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes)
Anmälan om hantering och upplagring	Lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005), 24 §	räddningsmyndigheten
Byggnadstillstånd (rörsystem för biogas och biometan)	Statsrådets förordning om säkerhet vid hantering av naturgas (551/2009), 5 §	Tukes
Byggnadstillstånd för upplagring av naturgas (tillämpas också på biogas)	Statsrådets förordning om säkerhet vid hantering av naturgas (551/2009), 9 §	Tukes
Flyghindertillstånd	Luffartslagen (864/2014), 158 §	Transport- och kommunikationsverket (Traficom)
Bygglov	Markanvändnings- och bygglagen (132/1999), 125 §	kommunens byggnadstillsynsmyndighet
Åtgärdstillstånd	Markanvändnings- och bygglagen 126 §	kommunens byggnadstillsynsmyndighet
Rivningslov för byggnader	Markanvändnings- och bygglagen 127 §	kommunens byggnadstillsynsmyndighet
Avgörande som gäller planeringsbehov, om det behandlas i samband med bygglovsförfarande enligt 125 §	Markanvändnings- och bygglagen 137 §	kommun
Undantagsbeslut, om det behandlas i samband med bygglovsförfarande enligt 125 §	Markanvändnings- och bygglagen 174 §	kommun

Förfarande	Rättslig grund	Behörig myndighet
Utnyttjanderätt	Lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004), 6 §	Statsrådet
Projekttillstånd för byggande av högspänningsledning	Elmarknadslagen (588/2013), 14 §	Energimyndigheten, ANM
Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning	Lag om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017), 19, 20, 22 a (och miljöskyddslagen 44 a §), 23, 24 §	NTM-centralen

Förordningens definition av tillståndsförfarandet omfattar även tillstånd som gäller nätanslutningar samt energilagransanläggningar som är samlokaliserade med produktionsanläggningen. I Finland förutsätter nätanslutning emellertid inga tillstånd, utan nätt innehavaren ska på begäran och mot skälig ersättning till sitt elnät ansluta de eldriftsställen och kraftverk som uppfyller de tekniska kraven³. I denna anvisning anses också att bland förfaranden enligt elmarknadslagen hör endast förfarandet för projekttillstånd till tillståndsförfarandet enligt förordningen. Däremot kräver energilagransanläggningar som omfattas av förordningens tillämpningsområde och som är samlokaliserade med produktionsanläggningen inte i Finland sådana tillstånd som skulle avvika från de tillstånd som själva produktionsanläggningen kräver.

Vad gäller förfarandets tidsmässiga definition är tillståndsförfarandet begränsat till administrativa skeden mellan mottagning av fullständig ansökan och meddelande av det slutliga beslut som gäller ansökan. Den tidsmässiga definitionen enligt förordningen avviker från de principer, enligt vilka tidsfristerna räknas i lagen om FE-tillståndsförfaranden. Närmare anvisningar om beräkning av tidsfrist ges i kapitel 5.1.

Artikel 3 i förordningen tillämpas på undantagsprövning som gäller de förfaranden som anges i tabellen ovan i sådana situationer, där genomförandet av ett planerat projekt för förnybar energi skulle leda till en följd som är förbjuden enligt naturvårdslagen. Då förutsätter genomförande av projektet förutom projekttillstånd även tillstånd att avvika från bestämmelserna i naturvårdslagen. Förfaranden för tillstånd till undantag som artikeln tillämpas på är:

³ 20 § i elmarknadslagen (588/2013).

Tillståndsförfarande	Rättslig grund	Behörig myndighet
Undantag från bestämmelserna om artskydd (NVL 70, 73, 74, 77, 78 och 79 §) i fråga om arter i bilaga IV till habitatdirektivet samt alla fåglar som hör till naturvårdslagets tillämpningsområde	NVL 83 §	NTM-centralen
Undantag från förbud mot att försämra nätverket Natura 2000 (NVL 34 §)	NVL 39 §	Statsrådet

3 Definitioner

Förordningens viktigaste definition är definitionen av tillståndsförfarande som har behandlats i föregående kapitel som handlar om syftet och tillämpningsområdet.

Utöver detta definieras i förordningen endast solenergiutrustning. I övriga avseenden tillämpas definitionerna i direktivet för förnybar energi då förordningen tillämpas. De definitioner enligt RED II-direktivet som är centrala för förordningen har genomförts nationellt i lagen om FE-tillståndsförfaranden.

Lagen i fråga innehåller följande definitioner:

- Med *förnybar energi* avses vindenergi, solenergi, geotermisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft och biomassa samt deponigas och gas från avloppsreningsverk och biogas, som inte härstammar från fossila källor.
- Med *produktionsanläggning för förnybar energi* avses en anläggning som producerar energi som helt eller delvis är förnybar energi.

Den energi som produceras kan vara el, värme, kyla, biogas, biodrivmedel eller flytande biobränsle. Om produktionsanläggningen inte har byggts enbart för energiproduktion, avses med produktionsanläggning tekniska system med direkt anknytning till energiproduktionen samt konstruktioner som byggts för installation av eller skydd för dem. När det gäller biogasanläggningar anses hanteringen och vidarebearbetningen av rötresten ingå i produktionsanläggningen, eftersom de utgör en integrerad del av den helhet som bildar en anläggning för produktion av biogas.

- Med *kraftverk för förnybar energi* avses en produktionsanläggning som producerar förnybar energi av vilken åtminstone en del är elektricitet.

Definitionen av kraftverk inbegriper således både anläggningar som producerar endast el och anläggningar som producerar kraftvärme. Det har inte fastställts någon minimiandel för produktionen av el av anläggningens energiproduktion.

- Med *uppgradering av ett kraftverk för förnybar energi* avses uppgradering av ett kraftverk som producerar förnybar energi i syfte att ersätta kapacitet eller att öka anläggningens effektivitet eller kapacitet.

Uppgraderingen av ett kraftverk kan till exempel innebära att kraftverkets driftsystem och driftsutrustning ersätts helt eller delvis. Med uppgradering av kraftverk avses i denna punkt således inte uppgradering av ett existerande kraftverk som endast använder fossila energikällor till ett kraftverk som producerar förnybar energi. Efter uppgraderingen ska kraftverket fortfarande producera förnybar energi. Uppgradering av ett kraftverk som hör till förordningens tillämpningsområde är till exempel uppförande av ett nytt, effektivare vind- eller solkraftverk i stället för ett gammalt eller ökad användning av förnybart bränsle i en förbränningsanläggning. Däremot anses det inte vara uppgradering om till exempel helt nya kraftverk byggs jämsides med tidigare kraftverk, såsom uppförande av nya vindkraftverk i en vindkraftspark.

4 Övervägande allmänintresse (artikel 3)

Enligt artikel 3 i förordningen antas planering, uppförande och drift av kraftverk och anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor, och deras anslutning till nätet, själva det tillhörande nätet och lagringstillgångar vara av övervägande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet vid avvägningen av rättsliga intressen i det enskilda fallet.

Bestämmelsen gäller situationer där genomförandet av ett planerat projekt för förnybar energi skulle leda till en konsekvens som är förbjuden enligt naturvårdslagen och som på grund av detta skulle förutsätta tillstånd till undantag från naturvårdslagens bestämmelser.

Enligt artikel 6.4 i rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (92/43/EEG), dvs. det så kallade habitatdirektivet, berättigar ett väsentligt allmänintresse till undantag från skydd av nätverket Natura 2000 och enligt artikel 16.1.c berättigar det till undantag från förbud som gäller skydd av de arter som avses i direktivet. Enligt artikel 4.7 i Europaparlamentets och rå-

dets direktiv om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område 2000/60/EG, dvs. det så kallade vattenramdirektivet, berättigar ett allmänintresse av större vikt till undantag från miljömålen. Enligt artikel 9.1.a i Europaparlamentets och rådets direktiv om bevarande av vilda fåglar (2009/147/EG), dvs. det så kallade fågeldirektivet, medges undantag från förbud som gäller skydd av fågelarter på grund av människors hälsa och säkerhet.

I Finland finns en bestämmelse som gäller undantag från skydd av nätverket Natura 2000 i 39 § 2 mom. i naturvårdslagen (9/2023). Enligt bestämmelsen får tillstånd beviljas eller en plan godkännas eller fastställas, för ett projekt eller en plan som betydligt försämrar de naturvärden för vilkas skydd området införlivats (eller avses bli införlivat) i nätverket Natura 2000, om statsrådets allmänna sammanträde beslutar att projektet eller planen skall genomföras av ett skäl som är tvingande på grund av ett ytterst viktigt allmänt intresse och det inte finns någon alternativ lösning. Innan ärendet tas till statsrådet för avgörande ska den behöriga tillståndsmyndigheten konstatera genom ett handläggningsbeslut att de förutsättningar som i övrigt föreskrivits i lagstiftningen uppfylls för projektet.

I fråga om statsrådets undantag som gäller nätverket Natura 2000 innebär artikel 3 i praktiken att ovan nämnda projekt uppfyller förutsättningarna för att bevilja undantag vad gäller projektets karaktär, och kommissionens utlåtande behövs inte ens i sådana fall där ett projekt eller en plan skulle försämrade ett område med en primärt skyddad naturtyp som avses i bilaga I till habitatdirektivet eller en primärt skyddad art som avses i bilaga II. I statsrådets beslutsfattande bör emellertid övervägas om det finns någon alternativ lösning för projektet eller planen.

Undantagsbestämmelserna i fågel- och habitatdirektivet har genomförts genom 83 § i naturvårdslagen.. Närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM-centralen) kan i enskilda fall med stöd av bestämmelsen bevilja tillstånd att avvika

- från förbudet i 78 § 2 mom. i naturvårdslagen om att förstöra och försämrade föröknings- och rastplatser för arter (de djurarter som avses i bilaga IV (a) till habitatdirektivet) som kräver strikt skydd inom Europeiska unionen (arterna räknas upp i bilaga 7 till naturvårdsförordningen);
- i fråga om art som kräver strikt skydd inom Europeiska unionen (de djurarter som avses i bilaga IV (a) till habitatdirektivet och de växtarter som avses i bilaga IV (b)) från de fridlysningsstadganden som föreskrivs i 70 § och 74 § i lagen, och från förbudet att förstöra eller försämrade förekomstplatser som enligt 77 § i lagen har skyddats med beslut av NTM-centralen;

om detta inte försvårar bibehållandet eller uppnåendet av en gynnsam bevarandestatus för arten, att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget i fråga om fågelarter behövs bland annat för att trygga folkhälsan, flygsäkerheten eller den allmänna säkerheten i övrigt och i fråga om andra arter av hänsyn till folkhälsan eller allmän säkerhet, eller av andra tvingande orsaker av ytterst viktigt allmänt intresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär.

Tillståndet beviljas för viss tid och kan gälla högst tio år åt gången.

Artikel 3 i förordningen innebär i praktiken att i prövning som blir anhängig vid NTM-centralen och som gäller sådant undantag som avses i 83 § i naturvårdslagen uppfyller projekt som gäller planering, uppförande och drift av kraftverk och anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor, och deras anslutning till nätet, själva det tillhörande nätet och lagringstillgångar förutsättningarna för att bevilja undantag till den del som det är fråga om projektets karaktär. Däremot ska de vidare övervägas i tillståndsprövningen om andra förutsättningar uppfylls för att bevilja undantagstillstånd, såsom brist på alternativ samt ofarlighet med tanke på bevarandet en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde.

Enligt artikel 3.2 ska medlemsstaterna säkerställa, åtminstone när det gäller projekt som anses vara av övervägande allmänintresse, att uppförandet och driften av kraftverk och anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor och utvecklingen av tillhörande nätinфраstruktur prioriteras i planerings- och tillståndsförfarandet vid avvägningen av rättsliga intressen i det enskilda fallet. När det gäller artskydd ska föregående mening endast tillämpas om och i den mån lämpliga åtgärder för bevarande av arter vidtas som bidrar till att bibehålla eller återställa artbeståndens gynnsamma bevarandestatus, och tillräckliga ekonomiska resurser och områden ställs till förfogande för detta ändamål.

Detta betyder att NTM-centralen i sin behandling ska prioritera ansökningar om undantagslov som gäller förnybar energi enligt 83 § i naturvårdslagen, om sökanden visar att projektet genomför åtgärder som bidrar till att bibehålla eller återställa artbeståndens gynnsamma bevarandestatus, och tillräckliga ekonomiska resurser och områden ställs till förfogande för detta ändamål. Samma gäller statsrådets beslut som avses i 39 § 4 mom. i naturvårdslagen, om ett projekt eller en plan skulle försämra livsmiljön för en art i bilaga II till habitatdirektivet som utgör grunden för valet av område.

Artikel 4.7 i vattenramdirektivet har genomförts genom 23 § i lagen om vatten- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004, nedan vattenvårdslagen). 23 §

i vattenvårdslagen föreskriver om avvikelser från miljömål på grund av ett nytt projekt. Paragrafen innehåller bestämmelser som gäller förutsättningar för avvikelse både vad gäller projekt som fysiskt förändrar en vattenförekomst och projekt som har förorenande karaktär. Enligt 23 § 1 mom. i vattenvårdslagen är förutsättningen för avvikelse att projektet är mycket viktigt ur allmänt intresse och den nytta det medför för den hållbara utvecklingen eller människors hälsa eller människors säkerhet är betydande. Det är möjligt att göra avvikelse enligt 23 § i vattenvårdslagen i samband med förfarandet för vattenförvaltningsplaner, och avvikelsen inkluderas i förvaltningsplaner. Därmed ingår i den nuvarande lagstiftningen som gäller vattenvård ingen möjlighet att avvika från miljömålen för vattenvård annars än med statsrådets beslut som gäller förvaltningsplaner. Det ska noteras att statsrådet beslutar om förvaltningsplaner vart sjätte år. På miljöministeriet pågår ett nytt lagstiftningsprojekt, "Miljömål för vattenvården och avvikelser från dem"⁴. I projektet bereds bland annat förslag till bestämmelser om att behandling av ärenden som gäller avvikelse från miljömålen för vattenvård enligt 23 § i vattenvårdslagen ska vara möjlig i samband med tillståndsförfarandet. Även tillämpningen av förordningen beaktas i lagstiftningsberedningen. I artikel 3 i förordningen hänvisas uttryckligen också till artikel 4(7) i vattenramdirektivet, och projekt som är förenliga med förordningens tillämpningsområde anses uppfylla förutsättningarna för avvikelse från övervägande allmänintresse. Vid tillståndsprövningen ska man dessutom överväga om de övriga förutsättningarna för att bevilja undantag uppfylls. Det har tillsatts en arbetsgrupp för projektet. Syftet är att utarbeta de behövliga bestämmelserna och lämna regeringens proposition till riksdagen under höstsessionen 2023.

Medlemsstaterna får begränsa tillämpningen av bestämmelser som gäller övervägande allmänintresse till vissa delar av sina territorier och till vissa typer av teknik eller till projekt med vissa tekniska egenskaper, i enlighet med prioriteringarna i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner. I detta skede anser inte Finland att det finns något behov av att föreskriva om sådana begränsningar.

5 Tidsfrister för tillståndsförfarandet och beräkning av dem

5.1 Tidsfrister för olika projekt

I förordningen fastställs tidsfrister för att påskynda tillståndsförfaranden för solenergiutrustning och värmepumpar samt tillståndsförfaranden för uppgraderingsprojekt som ökar kapaciteten i befintliga kraftverk för förnybar energi. Till tillståndsförfaranden för uppgraderingsprojekt enligt artikel 5 i förordningen

⁴ <https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=YM043:00/2022>

och för värmepumpsprojekt enligt artikel 7 räknas även hörandet om miljökonsekvensbeskrivningen och utarbetandet av en motiverad slutsats som ingår i det eventuella MKB-förfarandet.

Tidsfrister enligt förordningen:

Projekttyp	Tillståndsförfarandets totala längd högst
Solenergiutrustning för artificiella konstruktioner	3 månader
Uppgradering som ökar kapaciteten i befintliga kraftverk för förnybar energi	6 månader
Värmepumpar, med en elektrisk kapacitet som är lägre än 50 MW (förutom jordvärmepumpar)	1 månad
Jordvärmepumpar, med en elektrisk kapacitet som är lägre än 50 MW	3 månader

5.2 Beräkning av tidsfrist

Beräkningen av tidsfrist skiljer sig från regleringen enligt lagen om FE-tillståndsförfaranden. De mest centrala skillnaderna är att tillståndsförfarandet endast omfattar de skeden som hör till administrativ behandling, och inte till exempel den tid då ansökan är hos sökanden som ska komplettera den och då myndigheten inte behandlar ansökan samtidigt.

Administrativ behandlingstid. I tidsfristen ingår den administrativa behandlingstiden av alla tillstånd som hör till projektet från mottagning av fullständig tillståndsansökan till det slutliga beslutet (datum för beslutet). I fråga om de tillståndsförfaranden, där begäran av utlåtanden ingår, anses ansökan fullständig och beräkningen av tidsfristen börjar när ansökan kungörs. Om begäran av utlåtanden inte ingår i tillståndsförfarandet, anses ansökan vara fullständig och beräkning av tidsfristen börjar när myndigheten har tillräckliga uppgifter för att behandla ansökan.

Fullständig ansökan i MKB-projekt. Om projektet förutsätter MKB-förfarande enligt 3 kap. i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (nedan MKB-lagen), anses tillståndsansökan vara fullständig först när den innehåller en miljökonsekvensbeskrivning av projektet och kontaktmyndighetens motiverade slutsats. Om det i projektet emellertid ordnas sådan samordning av höranden gällande miljökonsekvensbeskrivningen och miljötillståndsansökan som avses i 22 a § 2 mom. i MKB-lagen (miljöskyddslagen 44 a §), är den första förutsättningen för att tillståndsansökan ska anses vara fullständig att

det finns ett avtal om samordning av hörande mellan kontaktmyndigheten och tillståndsmyndigheten. En annan förutsättning är att kontaktmyndigheten anser att miljökonsekvensbeskrivningen och tillståndsmyndigheten anser att tillståndsansökan är färdig att kungöras.

Om projektet förutsätter beslutsfattande enligt 2 kap. i MKB-lagen i enskilt fall, men det inte förutsätts MKB-förfarande, är en förutsättning för att tillståndsansökan ska anses vara fullständig att det innehåller ett beslut om att konsekvensbedömning inte tillämpas i enskilt fall.

Beräkning av tidsfrist i MKB-projekt. I projekt som förutsätter MKB-förfarande börjar beräkningen av tidsfrist från det datum då kontaktmyndigheten kungör konsekvensbeskrivningen enligt 20 § i MKB-lagen. Beräkning av tidsfristen slutar i fråga om MKB-förfarandet med en motiverad slutsats som ges av kontaktmyndigheten (23 § i MKB-lagen). I lagen fastställs att tiden för kungörelse varar i 30–60 dagar. Då kontaktmyndigheten beslutar om kungörelsetidens längd, bör myndigheten beakta uppfyllandet av den tidsfrist som fastställs i förordningen. Kontaktmyndigheten bör också särskilt i sådana projekt innan konsekvensbeskrivningen kungörs kontrollera om konsekvensbeskrivningen är bristfällig på ett sådant väsentligt sätt att kontaktmyndigheten inte kan sammanställa en motiverad slutsats utifrån den.

Om det kommer fram att konsekvensbeskrivningen är bristfällig först på grund av återkoppling som ges i samband med hörandet, ska begäran om komplettering göras omedelbart när kontaktmyndigheten kan specificera kompletteringsbehoven. Den tid som den som ansvarar för projektet använder till att komplettera ansökan räknas inte in i den tidsfrist som fastställs i förordningen. Den kompletterade konsekvensbeskrivningen kungörs på nytt enligt 20 § i MKB-lagen. Då man beslutar om längden på hörandet angående den kompletterade konsekvensbeskrivningen, bör man se till att iaktta tidsfristen enligt förordningen.

Om det i projektet ordnas en samordning av höranden som avses i 22 a § 2 mom. i MKB-lagen och 44 a § i miljöskyddslagen, börjar beräkning av tidsfristen från och med den stund då tillståndsmyndigheten kungör tillståndsansökan och MKB-beskrivningen. En förutsättning för samordning av höranden är att det med tanke på projektets läge, omfattning och tekniska egenskaper inte finns något annat genomförbart alternativ för projektet än det som anges i tillståndsansökan. Det vore ändamålsenligt att ingå avtal om samordning av höranden mellan kontakt- och tillståndsmyndigheten i MKB-förfarandets bedömningsprogramskede eller redan i det föregående förhandsöverläggningsskedet.

Den motiverade slutsatsen ges inom den tidsfrist som fastställs i 23 § 1 mom. i MKB-lagen. Kontaktmyndigheten bör emellertid beakta att tidsfristen enligt

förordningen iakttas då den utarbetar den motiverade slutsatsen. Av den motiverade slutsatsen bör framgå den tid som har använts till hörande av konsekvensbeskrivningen och eventuellt kompletterande hörande samt den tid som kontaktmyndigheten har använt till att utarbeta den motiverade slutsatsen, så att den tillståndsmyndighet som därefter ska behandla ansökan kan följa upp beräkningen av tidsfristen.

Beräkningen av tidsfrist i MKB-projekt upphör då den motiverade slutsatsen ges och börjar på nytt när tillståndsmyndigheten har tagit emot en fullständig tillståndsansökan. Till exempel om MKB-kontaktmyndigheten har gett en motiverad slutsats om konsekvensbeskrivningen 2.5.2023 och om den som ansvarar för projektet lämnar in sin tillståndsansökan 16.6.2023 till tillståndsmyndigheten, som fastställer att ansökan är fullständig 7.8.2023, anses inte perioden 3.5–6.8.2023 höra till tidsfristen.

I förordningen föreskrivs inget undantag om ordnande av internationellt hörande om ett MKB-projekt enligt förordningen kan antas ha betydande miljökonsekvenser på ett område under jurisdiktionen för en part i ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland eller på ett område under jurisdiktionen för en medlemsstat i Europeiska unionen enligt vad som föreskrivs i 28 § i MKB-lagen. Tidsfristen enligt förordningen börjar löpa också i fråga om internationellt hörande först vid kungörelse av konsekvensbeskrivningen. Då man beslutar om längden på internationellt hörande, ska man beakta att tidsfristen enligt förordningen iakttas.

I tidsfristerna ingår inte

- Tid som går åt till uppgradering och byggande av anläggningar, nätanslutningar och nätinfrastruktur, eller den tid som administrativa förfaranden angående betydande uppgraderingar av nätverket kräver, om det inte samtidigt pågår ett tillståndsförfarande som omfattas av tidsfrister⁵.
- Tid som går åt till förberedelse, komplettering av ansökan eller avgivande av svaromål för den som ansvarar för projektet eller då ansökan kompletteras. Villkoret är att myndigheten inte samtidigt behandlar ansökan.
- Beslutsfattande som hör till tillämpning av MKB-förfarandet. Om MKB-beslutet förutsätter bedömningsförfarande, börjar beräkningen av tidsfristen när konsekvensbeskrivningen kungörs.
- Förhandsöverläggning, hörande i bedömningsprogramskedet och kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet som hör till MKB-förfarandet.

Till skillnad från lagen om FE-tillståndsförfaranden föreskriver förordningen inte om en kontaktmyndighet som ska hjälpa de behöriga myndigheterna i att avtala om tidsfrister för förfaranden eller som ska följa upp att tidsfristerna

⁵ Artikel 8 i förordningen.

hålls. Därmed ska de behöriga myndigheterna själva se till att man håller förordningens tidsfrister.

5.3 Påskyndat tillståndsförfarande för installation av solenergiutrustning (artikel 4)

Tillståndsförfarandet för solenergiutrustning och samlokaliserade energilagringstillgångar får inte pågå längre än i tre månader, om utrustningen installeras i befintliga eller kommande artificiella konstruktioner, såsom bostads-, af-färs- eller fabriksbyggnader. De artificiella konstruktioner som avses i artikel får inte i första hand vara avsedda för solenergiproduktion. Därmed anses inte till exempel solenergiutrustningens egna stödkonstruktioner vara artificiella konstruktioner. Installation av sådan solenergiutrustning som installeras i artificiella konstruktioner som avses i artikel har lämnats utanför MKB-förfarandet. Därmed behöver man inte om installation av sådan utrustning inleda ett sådant beslutsförfarande i enskilda fall som avses i 2 kap. i MKB-lagen, och installation av dem förutsätter inte heller miljökonsekvensbedömning enligt 3 kap. i MKB-lagen.

Vad gäller installation av solenergiutrustning med en kapacitet på 50 kW eller mindre, ska tillståndet anses beviljat om de berörda myndigheterna eller enheterna inte har svarat inom en månad från ansökan. Tillämpningen av tyst godkännande har inte begränsats till solenergiutrustning som installeras i artificiella konstruktioner.

Medlemsstaterna får utesluta vissa områden eller konstruktioner från ovan nämnda bestämmelser av skäl som rör skydd av det kulturella eller historiska arvet eller av skäl som rör nationella försvarsintressen eller nationell säkerhet. I detta skede anser inte Finland att det finns något behov av att föreskriva om sådana begränsningar.

5.4 Uppgradering av kraftverk för förnybar energi (artikel 5)

Tillståndsförfarandet för uppgradering av befintliga kraftverk för förnybar energi när uppgraderingen leder till en kapacitetsökning får inte pågå längre än i sex månader, inbegripet tillståndsförfaranden som gäller förbättring av egenskaper som behövs för nätanslutning. Med kraftverk för förnybar energi avses en produktionsanläggning som producerar förnybar energi av vilken åtminstone en del är elektricitet. Kraftverk för förnybar energi är till exempel vindkraftverk, solpaneler, vattenkraftverk samt förbränningskraftverk som producerar förnybar energi och som producerar enbart el eller både el och värme. Artikeln innehåller ingen nedre gräns för vad som anses vara ett kraftverk, och därmed kan till exempel en enskild vindturbin vara ett kraftverk. Anläggningar

som endast producerar värme är inte kraftverk. Med kapacitetsökning avses en ökning av produktionskapaciteten i ett kraftverk för förnybar energi. Att ändra ett kraftverk som endast använder fossila bränslen till ett kraftverk som använder förnybara bränslen innebär inte sådan uppgradering av ett kraftverk för förnybar energi som avses i artikeln. Den tid som går till hörandet av konsekvensbeskrivning och utarbetandet av en motiverad slutsats under MKB-förfarandet räknas in i tillståndsförfarandets längd. Uppdateringar, där kraftverkets produktionskapacitet för förnybar energi inte ökar, omfattas inte av artikel 5 och dess tidsfrist.

I denna anvisning anses att endast projekttillstånd enligt elmarknadslagen utgör sådant tillstånd som gäller förbättring av en egenskap som behövs för nätanslutning, om det behövs för att uppgradera ett kraftverk så att dess kapacitet ökar.

Om en uppgradering som ökar ett kraftverks kapacitet eller uppgradering av den nätinфраstruktur som behövs för nätanslutning förutsätter ett MKB-förfarande eller utredning av behovet av det, ska bedömningen begränsas till de potentiella betydande konsekvenserna av ändringen eller utvidgningen jämfört med det ursprungliga projektet. En begränsning enligt artikeln har konsekvenser för beslutsfattande i enskilda fall enligt 2 kap. i MKB-lagen samt för innehållskraven i MKB-förfarandet i projekt som avses i artikeln.

Vad gäller projekt som avses i artikeln ska 1 b) och 3 g) i bilaga 2 till MKB-lagen, som förutsätter att kumulativa effekter i förhållande till andra befintliga och/eller godkända projekt ska beaktas, tolkas så att den nuvarande verksamheten i ett projekt som uppgraderas inte räknas med i befintliga och/eller godkända projekt enligt dessa punkter. Därmed bör beslutsfattande i enskilda fall endast begränsas till de betydande miljökonsekvenser som uppgraderingen av projektet sannolikt medför, då behovet av MKB-förfarande granskas.

Vad gäller projekt som avses i artikeln ska 4 § 2 mom. i statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017), som förutsätter att kumulativa effekter i förhållande till andra befintliga och/eller godkända projekt ska beaktas, tolkas så att den nuvarande verksamheten i ett projekt som uppgraderas inte räknas med i befintliga och/eller godkända projekt enligt detta moment. Därmed bör konsekvensbeskrivningens innehåll endast begränsas till de betydande miljökonsekvenser som uppgraderingen av projektet sannolikt medför. Begränsningen enligt artikeln har emellertid ingen inverkan på hur den nuvarande statusen för påverkningsområdets omgivning beskrivs.

5.5 Påskyndande av tillståndsförfarandet för projekt för förnybar energi och för tillhörande nätinфраstruktur som krävs för att integrera förnybar energi i systemet (artikel 6)

Medlemsstaterna får undanta projekt för förnybar energi, liksom energilag-
ringsprojekt och elnätsprojekt som är nödvändiga för att integrera förnybar
energi i elsystemet, från miljökonsekvensbedömningen enligt MKB-direktivet
(2011/92/EU)⁶ och vissa artskyddsbedömningar i habitatdirektivet
(92/43/EEG) och fågeldirektivet (2009/147/EG), förutsatt att projektet är belä-
get i ett särskilt område för förnybar energi eller nätområde. I Finland finns det
inte sådana områden, och därmed kommer artikeln inte att tillämpas i Finland.

5.6 Påskyndad utbyggnad av värmepumpar (artikel 7)

Längden på tillståndsförfarandet för installation av värmepumpar med en
elektrisk kapacitet som är lägre än 50 MW får inte överstiga en månad; för
jordvärmepumpar får den inte överstiga tre månader.

Medlemsstaterna får utesluta vissa områden eller konstruktioner från tillämp-
ningsområdet för artikel 7 av skäl som rör skydd av det kulturella eller histo-
riska arvet eller av skäl som rör nationella försvarsintressen eller nationell sä-
kerhet. I detta skede anser inte Finland att det finns något behov av att före-
skriva om sådana begränsningar.

6 Översyn (artikel 9)

Senast den 31 december 2023 ska kommissionen göra en översyn av förord-
ningen och lägga fram en rapport om översynens resultat för rådet. Kommiss-
ionen får på grundval av rapporten föreslå en förlängning av förordningens gil-
tighet.

7 Ikraftträdande och tillämpning (artikel 10)

Förordningen offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 29
december 2022 och trädde i kraft den 30 december 2022. Förordningen tilläm-
pas under en period på 18 månader från och med dess ikraftträdande, dvs.
fram till den 30 juni 2024.

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan
på miljön av vissa offentliga och privata projekt (kodifiering).